

2 HP High Court : विधायकस्य पाषाण-मर्दकसहितं सर्वकाराय प्रदूषणनियन्त्रण-मण्डलाय च उच्चन्यायालयस्य सूचनापत्रम्

3 संगमसमारोहे सम्मानिताः भविष्यन्ति एकादश विभूतयः आचार्य ओमप्रकाश 'राही'

3 धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम्- १०२

Nitin Gadkari : राष्ट्रस्य ऊर्जा आयातकात् ऊर्जा-निर्यातक-रूपे परिवर्तनं वर्तते प्रशासनस्य लक्ष्यम् - केन्द्रीय-पथ-परिवहन-राजमार्ग-मन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता: । केन्द्रीय-पथ-परिवहन-राजमार्ग-मन्त्री नितिन गडकरी अवीच्यत यत् प्रशासनस्य लक्ष्यं राष्ट्रस्य ऊर्जा आयातकात् ऊर्जा-निर्यातक-रूपे परिवर्तनं वर्तते। मध्य-प्रदेशस्य पीथमपुरे नेशनल ऑटोमोटिव टेस्ट ट्रक इत्याख्ये कार्यक्रमे तेनोक्तं यत् भारतम् अनवरतं वकल्पिकोर्जासोतंसि समेधयति।

श्री-गडकरिणा प्रोक्तं यत् हाइड्रोजन इत्येतत् भविष्यस्य ईंधनं वर्तते। अमुनोक्तं यत् प्रशासनं नक्की ऑटोमोबाइल इति समवायाश्च अस्यां दिशि कार्यम् आचरन्ति। तेन देशस्य आर्थिक वृद्धि अस्या उद्योगस्य महत्त्वं प्रकाशितम्। सममेव उक्तं यत् अनेन क्षेत्रेण इदानीं यावत् सार्धं चतुःकोट्यधिकाः आजीविकावसराः सृष्टाः।

तिरुपति मन्दिरे भगवतः दर्शन-समये दुरापन्न ससम्भ्रम-पलायन-दुर्घटनायां षड् जनाः पञ्चतां प्राप्ताः

हिमसंस्कृतवार्ता: । आन्ध्रप्रदेश-स्थिते तिरुपति मन्दिरे भगवतः दर्शन-समये दुरापन्न ससम्भ्रम-पलायन-दुर्घटनायां षड् जनाः पञ्चतां प्राप्ताः अनेके च व्रणिताः सूच्यन्ते। दुःखदं वृत्तान्तमिदं निधाय राष्ट्रपतिना द्रौपदी मुर्मु वर्यया प्रधानमन्त्रिणा श्रीमोदिना च शोक संवेदनाः प्रकटीकृताः। राष्ट्रपतिना सामाजिक सञ्चाले प्रेषिते शोकसन्देशे व्रणितानां स्वास्थ्यलाभस्य कामना कृता। तत्रैव प्रधानमन्त्रिणा अपि मृतकानां कुटुम्ब जनेभ्यः सान्त्वना-प्रदान-पूर्वकम् आहतीभूतानां शीघ्र स्वास्थ्य लाभस्य प्रार्थना कृता।

कुम्भनगर्या सोमवासरात् आयोक्ष्यमाणस्य महाकुम्भस्य अनुष्ठानस्य सज्जताः सम्पूर्णाः

हिमसंस्कृतवार्ता: । उत्तरप्रदेशस्य प्रयागराजे कुम्भनगर्या महाकुम्भस्य अनुष्ठानस्य सज्जताः समाप्तप्रायाः सन्ति। ध्येयमस्ति यत् अस्य मासस्य त्रयोदशी-तः महाकुम्भ अनुष्ठानं समारभते। एतदर्थं सुरक्षादृशा तत्र अस्थायि जनपदं कुम्भनगरं प्रशासनेन प्रकल्पितम् अस्ति। महाकुम्भस्य भव्यतया साफल्येन च समनुष्ठानार्थं गंगा-यमुन-सरस्वतीनां संगम तटे पवित्र-स्नानार्थं विशेषरूपेण घट्टाः विनिर्मिताः सन्ति। स्वच्छतायाश्च सविशेषं ध्यानं दीयते। उत्तर-प्रदेशस्य मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः सायं महाकुम्भ-अनुष्ठानस्य सज्जतानां विशेषनिरीक्षणमपि

करिष्यति। अथ च अस्मिन् महाकुम्भ-मेलके दर्शिकाः वर्देशिकाः च आहत्य भूरि मात्रायां भक्ताः श्रद्धालवः एकत्रिताः भविष्यन्ति इति आशास्यते।

दिल्यां निर्वाचनम् आप-दलस्य भाजपेति-दलस्य च मध्ये वर्तते - केजरीवालः

हिमसंस्कृतवार्ता: । आम आदमी पार्टीति दलस्य संयोजकः अरविन्द केजरीवालः गुरुवासरे राजधान्यां नवदिल्ल्यां वार्ताहरेः सह सम्भाषणे दिल्ली विधानसभानिर्वाचने समर्थन-प्रदातु-दलेभ्यः धन्यवादम् अयच्छत्। तेनोक्तं यत् दिल्ल्यां निर्वाचनम् आप दलस्य भाजपेति-दलस्य च मध्ये वर्तते। आम आदमी पार्टीति दलस्य संयोजकेन उक्तं यत् तेन प्रधानमन्त्रिणे नरेन्द्र मोदिने पत्रं विलिख्य निवेदितम् अस्ति यत् दिल्ल्याः जाट-समुदायः केन्द्रस्य ओ.बी.सी. इति पञ्चवर्तिजाति-सूच्यां सम्मेलयतु इति। अमुना चिन्ता प्रकटिता यत् केन्द्र-प्रशासनस्य संस्थाः दिल्ल्याः जाटसमुदायाय आरक्षणं नव यच्छन्ति।

राजधान्यां नव-दिल्ल्यां भाजपा-कार्यालये कार्यकर्तृभिः सह राष्ट्रीयध्यक्षस्य उपवेशनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: । भारतीय जनता पार्टीति दलस्य अध्यक्षः जगत प्रकाश नड्डा गुरुवासरे राजधान्यां नव-दिल्ल्यां भाजपा-कार्यालये कार्यकर्तृभिः सह उपवेशनं कृतवान्। उपवेशनमिदं दिल्ली विधानसभा निर्वाचनात् प्राक् दलस्य रणनीतये अन्तिम-रूप-प्रदानार्थम् आयोजितम्। उपवेशने दिल्ली-प्रदेशस्य भाजपा अध्यक्षः वीरेन्द्र सचदेवा दलस्य अन्ये नेतारश्च सम्मिलिताः अभवन्।

मोदी-प्रवासि-तीर्थ-दर्शन-योजनान्तर्गतं 'प्रवासि- भारतीय-एक्सप्रेस' रेलयानस्य हरितध्वजं प्रदर्श्य प्रेषितवान्

प्रधानमन्त्री श्रीमोदी प्रवासि-तीर्थ दर्शन योजनायाः अन्तर्गतं प्रवासि भारतीयानां कृते एकस्य 'प्रवासि- भारतीय-एक्सप्रेस' इत्याख्यस्य विशेष पर्यटक रेलयानस्य उद्घाटनमपि हरित ध्वज-प्रदर्शन पुरस्सरं कृतवान्। दिल्ल्याः निजामुद्दीन-स्थासनतः प्रचाल्यमानम् इदं रेलयानं सप्ताहत्रयं यावत् प्रवासि-भारतीय जनान् समग्र देशस्य विभिन्नेषु- धार्मिक पर्यटन स्थलेषु नेष्यति। अस्मिन् कार्यक्रमे विदेशमन्त्री डॉ. सुब्रह्मण्यम् जयशंकरः, केन्द्रीय मन्त्री धर्मेन्द्र प्रधानः, अश्विनी वर्णिगः, ओडिशायाः राज्यपालः हरिबाबू कम्भमपतिः, मुख्यमन्त्री मोहन चरण माझी सहिताः अन्यऽपि गणमान्याः जनाः सम्मिलिताः आसन्।

सुभाषितम्
विषादप्यमृतं ग्राहं
बालादपि सुभाषितम्।
अमित्रादपि सद्वृत्तम्
अमेध्यादपि काञ्चनम्।।
हिन्द्यर्थः- विष से भी अमृत को,
बालक से भी सुभाषित को, शत्रु से
भी सदाचार को और अपवित्र से भी
सुवर्ण को ग्रहण कर लेना चाहिए।

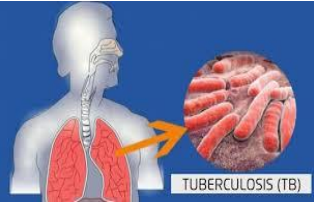

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

तपेदिकोन्मूलनाय
केन्द्रसर्वकारस्य
सर्वेभ्यः राज्येभ्यः अभियानं
चालयितुं निर्देशाः

हिमसंस्कृतवार्ता: । गृह-मन्त्रालयेन समेभ्यः राज्येभ्यः केन्द्र शासित प्रदेशेभ्यश्च देशात् तपेदिक इति क्षय रोगोन्मूलनाय केन्द्र-प्रशासनस्य प्रतिबद्धतानुसारं कारागृहेषु परिष्कार-संस्थानेषु च क्षय रोगोन्मूलनाय शत-दिवसीयाभियानस्य सञ्चालनाय निर्देशः प्रदत्तः। मन्त्रालयेन पत्रस्य माध्यमेन परीक्षण-शिबिराणि आयोज्य तपेदिक रोगेण सम्बद्ध सूचना शिक्षा-संचार-सामग्रीः च प्रदर्शयितुम् आग्रहो विहितः

सप्त चत्वारिंशदुत्तर-द्वि-सहस्र-तम-वर्ष पर्यन्तं भारतं विकसितं राष्ट्रं कर्तुं प्रवासि-भारतीय जनानां महत्वपूर्णा-भूमिका वर्तते - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: । प्रधानमन्त्री श्रीनरेन्द्रमोदी प्रोक्तवान् यत् सप्त चत्वारिंशदुत्तर-द्वि-सहस्र-तम-वर्ष पर्यन्तं भारतं विकसितं राष्ट्रं कर्तुं प्रवासि-भारतीय-जनानां महत्वपूर्णा-भूमिका वर्तते। श्रीमोदी ओडिशायाः भुवनेश्वर-मध्ये अष्टदश-प्रवासि-भारतीय- दिवसस्य औपचारिकोद्घाटनस्य अनन्तरं जनसभां सम्बोधयति स्म। प्रधानमन्त्रिणा वैश्विक विकासयात्रायां, भारतस्य च विकासयात्रायां प्रवासि-भारतीयानां महत्वपूर्णा भूमिकापि प्रशंसिता। अमुना समस्ते विश्वे राजदूत-रूपेण भारतीय- प्रवासिनां उत्कृष्टकार्याणि, तेषाम् उपलब्धयश्च देशं गौरवान्वितं कुर्वन्ति इत्यपि प्रोक्तम्। प्रधानमन्त्रिणा श्रीमोदिना प्रवासि-भारतीयैः वैश्विक-सम्मान प्रदानार्थं भारतीय मूल्यानां भूमिकापि रेखांकिता। श्रीमोदी अवदत् यत् विगतेषु दश-वर्षेषु अमुना विश्व-नेतृभिः समं सम्भाषणम् आचरितम् अस्ति। विश्वस्य सर्वेऽपि नेतारः प्रवासि-भारतीयानां श्लाघामेव कुर्वन्ति। अमुना प्रोदितं यत् अस्य मुख्यं कारणं तेषां सामाजिकं मूल्यं वर्तते। यद्वि प्रवासि-भारतीय विश्व- समुदायेषु प्रकटीकृतम् अस्ति। भारतस्य लोकतान्त्रिक मूल्यानां महत्त्व विषये प्रकाशं कुर्वन् श्रीमोदी अभाषत यत् भारतं न केवलं लोकतन्त्रस्य जननी वर्तते, प्रत्युत लोकतन्त्रं तु अस्माकं जीवन-शल्यां समाहितम् अस्ति। प्रधानमन्त्री प्रावोचत् यत् विगते दशके भारते पञ्चविंशतिः कोट्याधिकाः जनाः निर्धनता-तः बहिरागताः सन्ति। अनेन साकमेव राष्ट्रं तृतीयां बृहत्तमाम् अर्थव्यवस्थां भवितुम् अग्रसरं वर्तते। अमुना एतदपि भणितं यत् राष्ट्रं नवीकरणीयोर्जा, वैद्युतिक गतिशीलता, योधक विमान-विनिर्माण, मेट्रो-बुलेट-रेल- यानानि-समेत्य सर्वेषु क्षेत्रेषु उत्कृष्टं प्रदर्शनं करोति। अथ च शीघ्रमेव प्रवासि-भारतीयाः विमान-विनिर्माणे 'मेड इन इण्डिया' इति कार्यक्रमे योगदानं करिष्यन्ति।

भारतस्य युवा जनसंख्या विशेष-सामर्थ्ययुता वर्तते - मोदी

अस्मिन् अवसरे श्रीमोदी सविशेषं प्रत्यपादयत्-यत् भारतस्य युवा जनसंख्या विशेष सामर्थ्ययुता वर्तते। अतः प्रशासनस्य मुख्योद्देश्यः देशस्य युवजनानां कौशलोन्नयने सामर्थ्य-संवर्धने च वर्तते। कार्यक्रमस्य अन्तर्गतं प्रधानमन्त्रिणा नकोः प्रदर्शनश्चापि उद्घाटिताः। याः खलु भारतस्य समृद्धं सांस्कृतिक-रिक्त्यानि प्रदर्शयन्ति। अत्रावसरे विदेशमन्त्री एस. जयशंकरः प्रवासि भारतीय दिवसस्य प्रतिपालनम् मोदिनः पूर्वोदय-नीतेः अन्तर्गतम् अस्माकं प्राच्य संस्कृतेः विश्वस्तरे प्रतिष्ठापनं वर्तते इति प्रत्यपादयत्।

ऋतुविज्ञान-विभागेन शुक्रवासरे पृथक् पृथक्-स्थानेषु शीत-लहर्याः अनुमानं प्रकटितम्

हिमसंस्कृतवार्ता: । ऋतुविज्ञान-विभागेन शुक्रवासरे जम्मू-कश्मीरस्य लद्दाखस्य च पृथक् पृथक्-स्थानेषु शीत-लहर्याः अनुमानं प्रकटितम्। हरियाणां चण्डीगढ़ दिल्लीं च समेत्य देशस्य पूर्वोत्तर राज्यानां कतिपय भागेषु आगामि-दिनद्वये सघन कुञ्जटिका-प्रभावः द्रष्टुं शक्यते। ऋतु-विज्ञान-विभागस्य वरिष्ठ वज्ञानिकः डॉ. सोमा-सेन-रायः अवोचत् यत् जनवरी मासस्य एकादश दिनात् उत्तर-पश्चिम क्षेत्रे गर्जनेन सह सूक्ष्म-वृष्टेः सम्भावना वर्तते। विभागेनोक्तं यत् अद्य उत्तर-भारतस्य न्यूनतम- तापमाने अपचितः नव भविष्यति। राजधान्यां नवदिल्ल्यां श्वः प्रातः न्यूनतम तापमाने शनः शन वृद्धिः द्रष्टुं शक्यते।

HP High Court : विधायकस्य पाषाण-मर्दकसहितं सर्वकाराय प्रदूषणनियन्त्रण-मण्डलाय च उच्चन्यायालयस्य सूचनापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेश उच्चन्यायालयेन जिला सोलनस्य बद्दी,बरोटीवाला, नालागढक्षेत्रेषु स्थापितेषु पाषाणमर्दकेषु नियमानाम् उल्लङ्घनस्य आरोपेषु प्रवेशितयाचिकायां दूनविधायकस्य रामकुमारस्य द्वयोः पाषाणमर्दकयोः सहितं राज्यसर्वकाराय प्रदूषणनियन्त्रणमण्डलाय च सूचना प्रसारिता अस्ति। याचिकाकर्ता कृष्णकुमारः याचिकायां उक्तवान् यत् बीबीएनक्षेत्रे सर्वे स्टोनक्रशर-एककाः अनुबन्ध-कालस्य समाप्तेः अनन्तरं पुनः स्वस्य अनुबन्धे नवीनीकरणं कृतवन्तः तथा च हिमाचलप्रदेशप्रदूषणनियन्त्रणमण्डलात् आपत्तिरहितप्रमाणपत्रं प्राप्तवन्तः तथा च प्रदूषणनिष्कासनमपि प्राप्तवन्तः। आरोपः अस्ति यत् तेषु कश्चन अपि प्रतिवादीनां सम्मुखं न प्रकटितवान् यत् एकस्य मर्दनयन्त्रस्य स्थाने ते एकस्मिन् एव क्रशर-युनिट-मध्ये ८ तः १०

पर्यन्तं मर्दन-एककाः स्थापिताः सन्ति तथा च ते अनुबन्धे-भूमितः विशाल-मात्रायां खनन-खनिजं निष्कासयन्ति इति। आरोपः अस्ति यत् एते पाषाणमर्दकाः प्रारम्भिकानुमतराशितः सहस्रगुणाधिकं खननं कुर्वन्ति, अधुना १० तः २० यावत् ट्रकयानानां स्थाने मालवाहनार्थं शतशः ट्रकयानानि नियोजितानि सन्ति। याचिकाकर्ता प्रदूषणनियन्त्रणमण्डलाय उद्योगविभागाय च सुरक्षा, आधारभूतसंरचना, पर्याप्तकर्मचारिणः च प्रदातुं निर्देशान् अपि याचितवान् अस्ति। याचिकाकर्ता कथयति यत् क्षेत्रे अवैधखननस्य अवैधसञ्चालनस्य च विषये जनानां कृते प्रायः २०० उपालम्भाः सन्ति, परन्तु ताः उपालम्भाः प्रदूषणनियन्त्रणमण्डलस्य सम्बन्धितपदाधिकारिणा अद्यपर्यन्तं विधानानुसारं न निबद्धाः, यस्मात् कारणात् सः सर्वाधिकं समस्यानां सम्मुखीभवति अहं सम्यक् जानामि। अपि च, एतादृशाः उद्योगाः सन्ति ये स्वस्य फार्माकम्पनीनां संचालनाय एनओसीएस-इत्यस्य कृते आवेदनं कृतवन्तः परन्तु तेषां अनुमोदनं न प्राप्तम्। अद्यापि एताः फार्माकम्पनयः बद्दीक्षेत्रे विना कस्यापि अनुमतिं कार्यं कुर्वन्ति तथा च फार्माकम्पनीनां संचालनाय नूतनानुमतिः प्राप्तुं प्रायः १०० तः अधिकानि आवेदनानि सन्ति किन्तु तेषु आवेदनेषु अपि कोऽपि कार्यविधिः न कृता। आवेदकेन क्षेत्रीयप्रदूषणनियन्त्रणपदाधिकारिणः बद्दी इत्यस्य विरुद्धं अपि गम्भीराः आरोपाः कृताः सन्ति।

काङ्गडाकेन्द्रीयसहकारीवित्तकोषस्य अधिकारिभिः सह मिलित्वा विंशति-कोटिः रुप्यकाणां ऋणवञ्चनं प्राथमिकी

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ पद्मनाभः ।हिमाचल प्रदेशस्य ऊना जनपदे कस्यचित् व्यक्तेः विरुद्धं काङ्गडा केन्द्रीयसहकारीबैंकलिमिटेड-इत्यस्य (केसीसीबी) अधिकारिभिः कर्मचारिभिः च सह मिलित्वा विंशति-कोटिः रुप्यकाणां ऋणवञ्चनं कृतम् इत्यस्मिन्विषये प्रकरणं प्रकाशमागतम्। राज्यसतर्कता-एवं-भ्रष्टाचारनिरोधकब्यूरो-इत्यस्य अनुसन्धानस्य समाप्ते सति सतर्कताविभागेन आरोपितः व्यक्तिकः, बैंक-अधिकारीः, तथा कर्मचारिणः विरुद्धं विभिन्न धारासु प्रकरणं पंजीकृतमस्ति। विवरणानुसारं मैसर्स हिमालय- स्नोविलेज तथा मैसर्स होटल-लेक- पैलेसस्य स्वामी युद्धचंदबैस्योपरि आरोपः अस्ति यत् असौ काङ्गडाकेन्द्रीय-सहकारी-बैंक- लिमिटेड- (केसीसीबी) - इत्यस्य अधिकारिभिः कर्मचारिभिः च सह मिलित्वा वञ्चनेन कोटिरुप्यकाणां ऋणं

स्वीकृतम्। नियमानां स्पष्टम् उल्लंघनं जातम् एतेन सह वित्तकोषस्य अधिकारिभिः स्वस्य ऋण नीतिषु भारतीयरिजर्वबैंक (आरबीआई) तथा राष्ट्रीयकृषि-एवं- ग्रामीणविकासबैंक (नाबाई) निर्देशानाम् उल्लंघनं कृतम्। हिमाचलप्रदेशस्य सर्वकारस्य सचिव (सहकारिता) प्राप्तीपलम्भानुसारं तथा राज्यसतर्कता एवं भ्रष्टाचारनिरोधक ब्यूरो (एसवी एट एसीबी) इत्यस्य अनुसन्धानस्य समाप्ते सति विजिलेंस विभागेन प्रकरणं पंजीकृतमस्ति। विजिलेंस विभागस्य अधिकारी उक्तवान् यत् एषः विषयः गभीरं विवेच्यते। शीघ्रं आरोपिणः सन्दर्भे अन्वेषणम् भविष्यति। एतद् वञ्चनम् येन प्रकारेण सम्पन्नं तथा कति जनाः अस्मिन् संलग्नाः, एतस्मिन्संबन्धे किञ्चित् महत्वपूर्णं साक्ष्यं प्राप्तं। शीघ्रं विषयस्य अन्य तथ्याः प्रकाशं भविष्यन्ति।

अधुना पुलिसकर्मचारिणां परिवाराय आकस्मिकमृत्योः सन्दर्भे एककोटिरुप्यकाणां बीमारक्षणं प्रदास्यते, सहमतिपत्रे संशोधनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। अधुना एसबीआई-संख्यधारकाणां मृतपुलिसकर्मचारिणां परिवारजनेभ्यः आकस्मिकमृत्योः सन्दर्भे एककोटिरुप्यकाणां बीमारक्षणं दीयते। पूर्व एषा राशिः ५० लक्षरुप्यकाणि आसीत्। हिमाचलपुलिसस्य भारतीयराज्यबैङ्कस्य च मध्ये हस्ताक्षरिते सहमतौ संशोधनं कृत्वा आर्थिकलाभानां वृद्धिः कृता अस्ति। तस्मिन् एव काले विमानदुर्घटनानां मृत्योः बीमारक्षणं १ कोटिरुप्यकात् १.६० कोटिरुप्यकाणि यावत् वर्धितम्। दुर्घटनाकारणात् स्थायिविकलाङ्गतायां ५० लक्षरुप्यकात् एककोटिरुप्यकाणि यावत् बीमारक्षणं वर्धयिष्यते। समूहकालीन जीवनबीमाराशिः २ लक्षरुप्यकात् १० लक्षरुप्यकाणि यावत् वर्धिता अस्ति। एतदतिरिक्तं चयनितरूपान्तराणां कृते ५० प्रतिशतं यावत् लॉकर-अपकर्षस्य लाभः प्रदत्तः भविष्यति।

संगमसमारोहे सम्मानिताः भविष्यन्ति एकादश विभूतयः आचार्य ओमप्रकाश 'राही'

हिमसंस्कृतवार्ता:- "समाजे विविधेषु क्षेत्रेषु बहवः प्रतिभाशालिनः जनाः भवन्ति परन्तु तेषां सर्वेषां सम्मानः सम्मानविशेषैर्न भवितुमर्हति। किंतु यदि तेषां सम्मानः क्रियते तदा ते अन्येभ्यः जनेभ्यः प्रेरणाप्रदाः भविष्यन्ति"- एभिः सद्बिचारैः स्वयमपि साहित्यिक- सांस्कृतिक- सामाजिकगतिविधेषु लब्धप्रतिष्ठाः 'पहाड़ी मृगाल' इति नाम्ना सुपरिचिताः स्वनामधन्याः आचार्याः चन्द्रमणि- वशिष्ठ- महाभागाः १९५८ तमे वर्षे 'हि. प्र. सिरमौर कला संगम' नाम्नाः संस्थायाः संगठनकार्षुः। ततः प्रभृति संस्थेषा यत्रैकतः सामाजिक- सांस्कृतिक- गतिविधिसु सक्रिया अस्ति तत्रैव प्रतिवर्षं संस्थायाः संगठनदिवसे संस्थापकस्य च जन्मदिवसे जून मासस्य अष्टाविंशतितमे दिनांके सम्मानसमारोहस्य आयोजनमपि विदधाति। आरम्भे जनपदस्तरीये ततश्च राज्यस्तरीये आरब्धमिदमायोजनं सम्प्रति अनेकवर्षेभ्यः 'राष्ट्र- स्तरीय- अलंकरण-समारोह'रूपेण आयोज्यते यस्मिन् राष्ट्रस्य विविधप्रान्तेभ्यश्चयनिताः विशिष्टाः जनाः तेषामनुकरणगीय-योगदानाय सम्मान्यन्ते। अस्यामेव प्रक्रियायामस्मिन् वर्षे सम्मानन्यानां चयनं संगमेन कृतमस्ति। अत्रैका अन्या विशेषता अप्यस्ति यस्या उल्लेखः एकस्मिन् समारोहे मुख्यातिथिना कुंवर अजयबहादुरसिंहने एभिः शब्दैः कृतमासीत्- "जन्मदिवसः कस्यचिदन्यस्य स्मरणञ्च केषाञ्चिदन्येषां सम्मानश्च इतरेषामेव। अहो! सुखदमाश्चर्यजनकञ्चेदम्"। वस्तुतः गुरुवरस्याचार्य- वशिष्ठस्य जन्मदिवसे येषां सम्मानः भवति ते 'डॉ. यशवन्तसिंह परमार'- 'महाराजा राजेन्द्र प्रकाशः' च 'आचार्य वशिष्ठ' सम्मान नामभिः सम्मान्यन्ते। अस्मिन् वर्षे साहित्यिकक्षेत्रे विशेषयोगदानाय शिमलातः आत्मा रंजनः सोलनतः अमरदेव आंगिरसः, समाजसेवायै हरियाणा प्रान्तस्य राजेशचैची पांढटा/ हिमाचलस्य च संजय कंवरश्च 'डॉ. यशवन्तसिंह परमार' सम्मानेन सम्मानिताः भविष्यन्ति। जम्मु कश्मीरतः जितेन्द्रसिंह जमवालः सिरमौरतः रामकिशनः संगीतक्षेत्रे सिरमौरत एव च किरनेश पुण्डरीरः लोकसंगीत क्षेत्रे तेषां योगदानाय 'महाराजा राजेन्द्र प्रकाश' सम्मानेन तथा च नोएडा/ उत्तरप्रदेशतः मंजू वाजीर शास्त्रीय नृत्याय, सिरमौरतः पत्रकारितायै डॉ. रमेश सिंगटा, चित्रकलायै दीपराज विश्वासः, संस्कृत सेवायै च 'वैदिक गण' संस्थापकः वत्स देशराज शर्मा 'आचार्य वशिष्ठ' सम्मानेन सम्मानिताः भविष्यन्ति। एषः राष्ट्रस्तरीयः अलंकरणसमारोहः स्वभव्यतानुरूपं जूनमासस्य २८ दिनांके हिमाचलस्य सिरमौरजनपदस्य 'बायदी' नाम्नि गुरुस्थाने आयोजयिष्यते।

माघे तपोमासः

माघमासः तपोमास इत्युच्यते। धनधान्येन समृद्धः साधकः ततः तपस्यां योग्यः भवेत्। तपः विना सामर्थ्यं न, सामर्थ्यं विना ज्ञानप्राप्तिः न। "ऋतं च सत्यं चाभीद्धातपसोऽध्य जायत" इति वेदाः वदन्ति। अमावस्यायां मौनं पालनीयम्। मौनं वैदिकपरम्परायां महत्त्वपूर्णं स्थानं धारयति। उत्तरेषु एषः पर्वकालः इत्युच्यते। तस्मिन् दिवसे तीर्थेषु, नद्यः, संगमे, समुद्रे च स्नानं पुण्यफलदं मन्यते। चतुर्थ्यां गणेशजयंती आगच्छति। वाण्याः चत्वारः प्रकाराः सन्ति- वैखरी, मध्यमा, परा, पश्यंती। एतेषां प्रकाराणां परे स्थिते "चतुर्थ मनः संजपति" इति दिव्यमवस्थारहितं तत्त्वं गणेशः भवति। अतः चतुर्थ्यां गणेशजन्मः मन्यते। अस्मिन् दिवसे गणेशस्य जन्मदिवसमिति

मान्यं गणेशजयंती उत्सवः आचर्यते।

पञ्चम्यां वसंतपञ्चमी आगच्छति। आगच्छन्त्यः वसंतऋतोः सूचनां वसंतपञ्चमी प्रददाति। "प्रसादचिह्नानि पुरः फलानि" इति। आगमिष्यतः वसंतस्य पूर्वसूचना इयं वसंतपञ्चमी। तस्मिन् दिवसे रतिकामदेवस्य पूजनं कर्तव्यं। रतिकामः अपि त्याज्यः न। किन्तु धर्म्यः भवेत् इति कारणेन रतिकामदेवस्य पूजनं वसंतपञ्चम्यां कुर्वन्ति।

...सुधा साठ्के, मुंबई

धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम्- १०२

अर्जुनः- 'यथा इच्छसि तथा कुरु' इत्येवं मा वद मित्र! एतादृशेन वचनेन मम अन्तर्मनसि दुःखानुभवः भवति, सम्भ्रमतां च प्राप्नुयाम्। यतोहि मत्सम्मुखे हि सुहृदि त्वयि सति अहं तु स्वच्छया किमपि कर्तुं नेच्छामि। अतः भगवन्! त्वमेव कथय अहं किं करवाणि?

श्रीकृष्णः- भ्रातः! तर्हि मम एतत् सर्वगुह्यतमं वचनं पुनः श्रूयताम्। यतोहि त्वं न अतीव प्रियः असि। अतः तव हिताय हि वक्ष्यामि।

अर्जुनः- तत् हितवचनं किं भगवन्?

श्रीकृष्णः- पार्थ! त्वं सततं मद्भक्तः भव, मन्मना भव, मम पूजकः भव, एवञ्च सर्वतः मामेव नमस्कुरु। एवं करोषि चेत् त्वं मामेव प्राप्स्यसि इति अहं तव पुरस्तात् सत्यं प्रतिजाने। यतोहि त्वं मम अतीव प्रियः असि।

अर्जुनः- यदि अहम् एवं कर्तुं न प्रभविष्यामि तदा किं स्यात् भगवन्?

श्रीकृष्णः- अहो, अर्जुन! किमर्थं वा त्वयि एतावती शङ्का? नैव युक्तमेतत्। सम्यक्तया शृणु, त्वं समस्तधर्माणाम् आश्रयं परित्यज्य केवलं मामेकं शरणं गच्छ। त्वाम् अहं सम्पूर्णपापेभ्यः मोक्षयिष्यामि। त्वं कामपि चिन्तां मा कुरु। अन्तिमं वचनमेतत् मे, इतोऽपि अधिकं वचनं त्वद्दृश्यं न किमपि वदानि।

अर्जुनः- भगवन्! त्वया एतत् अतीव सुन्दरं वचनं कथितम्। इदं वचः इतरान् अपि श्रावयानि किम्?

श्रीकृष्णः- अहो, नैव अर्जुन! इदं गुह्यतमं वचः असहिष्णुं मा श्रावय कदाचिदपि। यः मम भक्तः न, तमपि मा श्रावय। येषु श्रवणरुचिः एव न विद्यते, तान् अपि वचनमिदं मा श्रावय। यः मां दोषदृष्ट्या पश्यति, तं तु मा कदापि श्रावय।

अर्जुनः- तर्हि एतत् उत्तमं वचनं कान् प्रति कथयेयं भगवन्?

श्रीकृष्णः- भ्रातः! ये मम भक्ताः स्युः, तान् हि कथय। यः मनुष्यः मामकीनां भक्तिम् उद्दिश्य एनं गोपनीयं ग्रन्थं भक्तेषु वाचयिष्यति, सः निस्सन्देहं मामेव प्राप्स्यति। एतावन्मात्रं न, तेन सदृशः मम प्रियकार्यकारी न कोऽपि भविष्यति। भूलोकेऽस्मिन् तत्समः मम प्रियः न कोऽपि भविष्यतीति। (गी०- १८/६४-६९)

(अनुवर्तिष्यते)

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

कदा सुखी कदा दुःखी

हास्यकणिका विशेषज्ञा-
विदुषी अग्रवाल
प्रेरणास्रोतः- महाभागः
महेन्द्रमिश्रमहोदयः

विवाहानन्तरं यदि भवन्तः प्रसन्नाः न सन्ति तर्हि वृद्धावस्था शीघ्रमेव आगच्छति। यदि प्रसन्नाः अभवन् तर्हि स्थूलता शीघ्रमेव आगच्छति। अतः एकस्मिन् सप्ताहे द्विवारम् अवश्यमेव युद्धं कुर्वन्तु।
कदा सुखी कदा दुःखी

सामान्यज्ञानम्

- प्रश्नः 1. महिन्द्रा- क्रीडाङ्गणम् (हॉकी) कुत्र अस्ति?
उत्तरम् - मुम्बई (महाराष्ट्रे)
प्रश्नः 2. 'शतकत्रयम्' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति?
उत्तरम् - 'भर्तृहरिः'।
प्रश्नः 3. 'पित्रा युक्तः' इत्यस्य समस्त पदं किम्?
उत्तरम् - पितृयुक्तः। (तृतीयातत्पुरुषः)
प्रश्नः 4. 'वधूत्सवः' इत्यस्य सन्धि- विच्छेदं कुरुत-
उत्तरम् - 'वधु + उत्सवः'।
प्रश्नः 5. गान्धीजी कस्य उपाधिना प्रसिद्धः?
उत्तरम् - राष्ट्रपिता।

"लौकिकन्यायकोशः" श्यालशुनकन्यायः"

पत्नी कुपिता भवतु इति कश्चन स्वशुनकस्य नाम श्यालस्य नाम्ना स्थापयति। यदा यदा सः शुनकं तन्नाम्ना निन्दति तदा तस्य पत्नी स्वभ्रातरम् एव एषः निन्दति इति भावयति। एवं यस्य कस्यापि निन्दां कर्तुम् अपरस्य नामादिकं गृहीत्वा समिधं प्रयत्नः क्रियते इति भावः।
डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे/ महाराष्ट्रम्